

SBORNÍK VĚD PRÁVNÍCH A STÁTNÍCH.

ZALOŽIL BOHUŠ RIEGER.

ZA ÚČASTENSTVÍ ČLENŮ
PRÁVNICKÉ FAKULTY KARLOVY UNIVERSITY
VYDÁVÁ K. KADLEC.

PODPOROU MINISTERSTVA ŠKOLSTVÍ A NÁRODNÍ OSVĚTY, ČESKÉ AKADEMIE
VĚD A UMĚNÍ A PRÁVNICKÉ JEDNOTY V PRAZE.

Ročník XX.

МИХАЙЛО ГРУШЕВСЬКИЙ

MYKHAILO HRUSHEVSKY DIGITAL ARCHIVES

V Praze 1920

Nákladní a tiskárna a Kohoutův knihtiskárna, ul. Na Čeríně 1, Praha
Akademická věd a umění

Obsah ročníku XX.

ČLÁNKY:

<i>Hoetzel Jiří</i> , Ústavní listina Československé republiky	1
<i>Laštovka K.</i> , Nástin župního zřízení	25
<i>Krčmář Jan</i> , Několik poznámek k chystané reformě práva občanského	35
<i>Kallab Jaroslav</i> , K nauce o přičetnosti a trestnosti se zřetelem na trestní odpovědnost mládeže	60
<i>Horáček Cyrill jun.</i> , Porušení belgické a lucemburské neutrality Německem ve světové válce	89
<i>Stieber M.</i> , Vývoj a právní povaha vlastnickovy hypoteky	161
<i>Müller František</i> , O nekalé soutěži	239
<i>Dr. Volkar</i> , Účast občanstva v jurisdikci okresních a župních úřadů	249
<i>Chalupný E.</i> , Právní filosofie V. S. Solovjeva	270
<i>Vančura Josef</i> , Právní jednání a akt vrchnostenský	288

LITERATURA:

Část všeobecná:

Národní shromáždění československé v prvním roce republiky. — Roč práce. (K. K.) — Hodža Milan, Československý rozkol. — Škultéty Jozef, Sto dvadsaťpäť rokov zo slovenského života. (Karel Kadlec.) Nistor I., Der nationale Kampf in der Bukovina. (X. X.)	103
Kerner Robert Joseph, Slavic Europe. (Karel Kadlec.) — Hrushevsky Michel, Abrégé de l'histoire de l'Ukraine. (X. X.).	295

Právní filosofie:

Weyr, Základy filosofie právní. (Jaroslav Kallab.)	114
--	-----

Právní dějiny:

Římské právo. Novější věda italská o definicích římských obligací. (Jan Vážný.) — Nové theorie italské o vzniku římské obligace. (Jan Vážný.) — Der Gnomon des Idios Logos. (L. Hájrovský.) — Paul M. Meyr, Juristische Papyri. (L. Hájrovský.) — Moriz Wlassak, Anklage und Streitbeilegung im Kriminalrecht der Römer. (L. Hájrovský.) — Moriz Wlassak, Zum römischen Provinzialprozess. (L. Hájrovský.)	135
--	-----

Kadlec Karel, Dějiny veřejného práva ve střední Evropě. (*Boh. Baxa.*) — Kisch Guido, Leipziger Schöffenspruchsammlung. (*K. K.*)
— Josef Vacek, Církev katolická a manželství (*Xenner*). 297

Trestní řízení:

Lohsing Ernst, Osterreichisches Strafprozessrecht in systematischer Darstellung. (*Xallab*) 309

Národní hospodářství:

Fiedler Fr., Socialism před válkou a po válce. (*Dr. Ant. Hamann*) 310

Zprávy:

Paměť čtyřstého výročí úmrtí m. V. Kornela ze Všehrd. — Oslava 70. narozenin univ. prof. Dra. Frant. Storcha. — Památce polského právního historika šlavisty. (*K. Kadlec*) — Jiné zprávy 312

a proto bude bibliografie Kernerova skutečně důležitou pomůckou ke studiu slovanského světa. Kniha přijde vhod i samé veřejnosti slovanské. Neboť bez ní bylo by kruhům slovanským těžko zjednatí si náležitou informaci o publikacích vztahujících se k Slovanům, pokud jsou psány v jazycích západoevropských.

Dílo je rozděleno na šest oddílů. V prvním je podána bibliografie týkající se Slovanů jakožto celku. Oddíl druhý věnován je Rusům (všech větví, Velkorusům, Malorusům čili Ukrajincům i Bělorusům), oddíl třetí Polákům, čtvrtý Slovanům v Německu (vylučující Poláky), pátý Čechům a Slovákům, šestý Slovanům jižním. V každém oddíle seřaděna je bibliografie podle tří rubrik: dějiny, řeč a literatura. V oboru dějin obrací se pozornost nejprve k dílům bibliografickým, pak k publikacím periodickým, pramenům, kartografi a zeměpisu, cestopisům, archeologii, etnologii, ke všeobecným dějinám politickým, hospodářským a sociálním, načež se probírá literatura historie podle jednotlivých období, po případě i zemí (krajů). Historie právní jest obsažena v politických dějinách. Prameny historické se uvádějí, i pokud jsou psány latinsky. Cituje se na př. Jirečkův Codex iuris bohemicí, ba i jeho Svod zákonův slovanských, v němž jest uveřejněna jen menší část pramenů psaných latinským jazykem.

Knihy zaznamenané v Kernerově bibliografii nalézají se skoro vesměs v Harvardské universitní knihovně.

Karel Kadlec.

Hrushevsky Michel, Abrégé de l'histoire de l'Ukraine. Paris, Genève, Prague 1920. Stran 253.

Kniha je určena hlavně pro veřejnost západoevropskou, jak to prozrazuje již jazyk, kterým je psána. Čtenář slovanský najde o věcech v ní probíraných poučení ve starších pracích autorových, zejména v jeho starší práci Očerk. istoriji ukrainskago naroda (Petr. 1906) a v knize Iljustrovana istorija Ukrajiny (Kijev—Lvov 1911), přeložené do velkoruštiny a vyšlé v Petrohradě 1913. Obsahem nové jsou pro nás přece však dvě poslední kapitoly, třicátá devátá: La réaction et la guerre (1907—1916) a čtyřicátá: La révolution. Proclamation de la République Ukrainienne.

Kapitola třicátá devátá je zcela krátká. Líčí se tu stručně, jak se postavení Ukrajinců na Rusi značně zhoršilo za poloustavního režimu před světovou válkou. Ještě v první a druhé dumě měli Ukrajinci dosti veliký počet zástupců; naproti tomu v dumě třetí zbaveni byli všelikého zastoupení. Administrativa ruská vystupovala pak tajnými předpisy proti ukrajinskému tisku a spolkovému životu. R. 1910 zastavena byla násilně činnost nejdůležitější kulturní instituce ukrajinské, kijevské Prosvity. Na to líčí autor útrapy, jež bylo snášeti ukrajinskému lidu za války.

Obširnější je kapitola poslední. Spisovatel, který sám na sobě zakusil těžké důsledky války, byl vězněn a konečně vypuzen do vyhnanství, s důrazem podotýká, že hnutí ukrajinské přese všechno pronásledování a potlačování jen rostlo. Podrobněji vypisují se události týkající se Ukrajinců, jež se sběhly od vypuknutí revoluce ruské v měsíci březnu 1917 až do ledna 1919. Dne 7. (20.) března 1917 byla zřízena v Kijevě Ústřední rada ukrajinská, jejímž prvním činem bylo uspořádání veliké národní manifestace pro

autonomii Ukrajiny. Od 19. do 21. dubna 1917 konal se veliký národní sjezd, jehož se účastnilo na 900 zástupců všech stran Ukrajiny. Běželo o to, aby Ústřední radě novými volbami dán byl ráz skutečného zastupitelstva ukrajinského národa. Autor líčí, jak Rada pracovala k tomu, aby autonomie Ukrajiny byla uznána ruskou vládou, a jakými obtížemi se při tom setkala, jak „prvá konstituce Ukrajiny“ nebyla ruskou vládou přijata, jak místo ní ministerská rada ruská publikovala 4. srpna 1917 „prozatímnou instrukci pro generální sekretariát“ ukrajinský atd. Ještě větší nepřátele našla autonomie Ukrajiny v bolševicích. Také o překážkách bolševických autor se podrobněji rozepisuje.

Spis Hruševského je velmi poučnou informační knihou o dějinách a politických aspiracích Ukrajinců.

K. K.

Právní dějiny.

Kadlec Karel, Dějiny veřejného práva ve střední Evropě, sešit 1—3, Praha, 1920, str. 454.

Zákonem z 22. května 1919 čís. 290 sb. z. a nař. o prozatímní úpravě studia a státních zkoušek na fakultách věd právních a státních v republice československé zavedeny byly na právnických fakultách místo dřívější historie německého práva a říšských dějin rakouských dějiny práva veřejného a soukromého ve střední Evropě. K provedení tohoto zákona bylo pak vydáno nařízení vlády republiky československé z 18. září 1919 čís. 510 sb. z. a nař., podle kterého jest tento nový předmět teprve postupně vybudovati a jest v něm především přihlížeti „k institucím, které mají obecný ráz evropský a k osudům zemí českých“.

Ani zákon, ani nařízení nevymezují přesně předmět, naopak větou, že nový předmět jest postupně teprve vybudovati, jest dána představitelům dotčeného oboru dosti značná volnost, jak co do předmětu, tak i pokud se týče hranic výkladů. Záleží tedy velmi mnoho na pojetí tohoto předmětu se strany učitele.

Výše uvedený spis jest první prací z tohoto předmětu, ovšem nikoli celého, nýbrž jen z části jeho, totiž práva veřejného. Jest tedy po soudu referentově záhodno poněkud obsírněji a podrobněji k ní přihlídnouti.

Zde předem jest uvážiti, co sluší rozuměti pojmem „střední Evropa“. Autor praví, že pojem ten jest rozhodně širší než Německo a bývalé Rakousko-Uhersko. Zajisté. Zeměpisně nekryje se střední Evropa s Německem a Rakousko-Uherskem; obsahuje jistě střední Evropa na západ i Francii a na východ i Polsko. Ale jest dále i jiný důvod, proč v pojmu veřejného práva ve střední Evropě nebylo lze se omeziti jen na veřejné právo Německa a Rakousko-Uherska; důvod didaktický. Podle výše citovaného vládního nařízení jest především přihlížeti k institucím, které mají obecný charakter evropský. Na půdě Německa a Rakousko-Uherska institucí, které by měly tento charakter, není opravdu mnoho. Přiblížíme-li zejména k době nové, pozorujeme, že valná část institucí veřejnoprávních v těchto dvou státech postupem doby zakrněla ve zvláštním, čistě německém resp. rakouském ovzduší a vytvořila formy specificky německé. Mnohé z myšlenkových proudů moderních uplatňujících se koncem 18. a v první polovici 19.